

VERENIGING
"ORDE DER VERDRAAGZAMEN"

Kon. Goedgekeurd d.d. 22 februari 1958, nr. 58

GEVESTIGD TE 'S-GRAVENHAGE

Giro no. 468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV", DEN HAAG

Uitsl voor verslagen en abonn. Barentzstr. 48 Den Haag tel. 637383

Secretariaat: Graaf Willem de Rijkelaan 15 Leidschendam Tel: 01761 - 5154

W E E K B L A D

=====
nadruk verboden

15e jaargang nr.3

=====
25 september 1970

x in de kantlijn betekent de vraag

" " " " het antwoord

Goeden avond, vrienden.

Zoals U weet, zijn wij niet alwetend of onfeilbaar. Er wordt dan ook van U verwacht, dat u zelf nadenkt. Wij moeten vandaag ons bezig houden met actualiteiten. Ik zou hiervoor graag als uitgangspunt nemen het begrip

G E Z A G S C R I S E S

Dit woord omvat heel wat meer, dan U op het eerste gezicht zou denken. Wanneer U zich op het ogenblik bezig houdt met de ontwikkelingen in Jordanië, denkt U waarschijnlijk niet in de eerste plaats aan een gezagscrisis. En toch ligt hierin wel degelijk de oorzaak voor alle ontwikkelingen. Wat zien wij hier n.l.?

Er zijn een groot aantal statenloze mensen, die om redenen van geloof en politiek langere tijd van een ieder bijstand en medeleven hebben gekregen. Zij gevoelden hierdoor, dat hun streven zonder meer rechtvaardig was en dat zij reekens en juist handelen, wanneer zij met geweld optraden. Op het ogenblik probeert deze groep het gezag in Jordanië over te nemen.

Men zou zelfs kunnen stellen, dat zij dit niet geheel zonder recht doen. Zij wensen immers te behouden, wat men hen aan rechten en mogelijkheden scheen te bieden.

Aan de andere kant kan worden gesteld, dat hun optreden in strijd is met alle opvattingen omtrent recht en orde, daar een gewelddadig optreden tegen een wettig gezag moeilijk getolereerd kan worden.

Wat is de toestand? Men heeft in de verschillende landen de Palestijnen niet toegestaan zich in de bevolking te integreren. Men heeft hen wel enige steun gegeven, maar hen van eigen volk apart gehouden, apart gehuisvest. Dank zij de "gastgevend" regeringen hadden deze mensen een armelijk en niet bepaald prettig bestaan. Men hield

hen steeds weer voor, dat de oorzaak van alle ellende lag bij Israël, terwijl hun terugkeer naar "hun" Palestina de onmiddellijke oplossing van alle problemen zou betekenen.

Toen de palastijnen met straf militair georganiseerde groepen daadwerkelijk tegen Israël begonnen te ageren, vonden de staten, die juist weer eens door dit land verslagen waren, dat wel moei. Ook Jordanië.

Men mag verder niet vergeten, dat men in de arabische landen wel alle fouten van Israël duidelijk ziet, maar blind is en wil blijven voor de fouten en zwakheden in eigen sociale en economische structuur.

Na een langere periode van heerlijk erkend worden en zelfs leverantie van wapens en munitie aan de optredende guerilla's heeft nu Jordanië echter moeten zeggen: Wat jullie doen, kan niet meer, want dit wordt voor ons als staat te gevaarlijk. Wij erkennen wel jullie rechten en gelijk, maar zijn niet bereid daarvoor een oorlog te riskeren.

Zoals men hen heeft laten weten: wij hebben jullie nu wel wapens verkocht en geholpen om wapens te krijgen, maar van nu af aan mogen jullie die niet meer gebruiken. En als je het toch doet, moet je alle wapens maar bij ons inleveren.

Het merendeel van het leger was het met dit alles eens. De hogere militairen vonden het dan ook niet al te aangenaam, toen de palestijnen, die in aantal ongeveer gelijk komen aan de echte jordaniers, lieten weten: Wij willen met jullie rekening houden, wij willen met jullie zij aan zij strijden, maar onze wapens geven wij niet af en wij vertikken het jullie uit te laten maken, wat wij wel en niet kunnen en mogen doen.

Men mag stellen, dat beide partijen vanuit hun eigen standpunt gelijk hebben, maar dat de jordaanse regering te veel heeft vertrouwd op eigen gezag en zo het gevaar te laat erkende. Daarna was men niet in staat een oplossing te vinden, zonder dat deze vele moeilijkheden met zich bracht. In goed vertrouwen, dat het "wettige gezag altijd zal zegevieren" liet men de ontwikkelingen verder gaan tot men, eindelijk wel tot ingrijpen gedwongen, indien men eigen gezag niet geheel aan anderen over wilde dragen, moest erkennen, dat men zowel de mentaliteit van de tegenpartij als de instelling van eigen volk verkeerd had ingeschat.

Ook elders kunnen wij dergelijke ontwikkelingen zien, bijvoorbeeld in Nederland. Maar daarover later.

U kunt allen konstateren, dat op het ogenblik in Jordanië feitelijk een interne oorlog aan de gang is. Opvallend is hierbij, dat troepen, die veel meer dan het regime van Hussein zich verbonden gevoelen met de leuzen over arabische vrijheid enz. nog niet direct hebben ingegrepen. Toch kan worden aangenomen, dat sommige troepen van andere landen, die in Jordanië gelegerd zijn, onofficieel zich in de strijd gaan mengen, terwijl ook gerekend moet worden met het optreden van b.v. syrische vrijkorpsen.

Oorzaak van alle moeilijkheden, een bewind, dat aan de ene zijde wat te lankmoedig is opgetreden, maar aan de andere zijde heeft getracht mensen voor eigen voordeel en profijt in een bepaalde richting te stuwen. Kortom: men heeft zelfzuchtig wind gezaaid, maar beklagt zich, dat men nu ook storm zal moeten oogsten.

Men was dus in feite te laat bij een uiteindelijk ingrijpen om te voorkomen, dat zich een tegenmacht ontwikkelde, die het gezag bedreigde. In Nederland zien wij iets dergelijks:

Wat zoudt U denken van de f 400. -schoon actie? Misschien ziet u dit in een geheel ander kader. Trouwens, degenen, die hiermede begonnen zijn, hebben niet ten onrecht gevraagd hierom.

Maar nu neemt een ieder de actie over: elke arbeider wil nu opeens ook wel f 400. - extra hebben. Het gezag, dat hier had moeten zeggen: dit kan economisch eenvoudig niet, durfde niets te zeggen uit angst voor een algemene staking, voor een de positie van de gezagshebbers aantastende volksbeweging.

Men heeft dit dus zonder meer toegelaten, maar laten weten, dat men in verband hiermede wel maatregelen zou gaan treffen om toch de economie te beheersen. Nu zijn de aangekondigde maatregelen vanuit het standpunt van de staat niet zo dwaas: de staat wordt er zeker beter van, krijgt een groter deel van het nationaal inkomen, dan zij zonder dit zou hebben kunnen afdwingen en heeft tevens de kans de economie enigszins te beheersen.

De knapemannen, die dit alles ontworpen hebben, zagen m.i. later een ding over het hoofd: ook de gewone mensen kunnen zeer wel begrijpen, wat er hier in feite gebeurt. Tegen de te treffen maatregelen zal in de eerste plaats wel zwaar geprotesteerd worden door degenen, die niemand hebben van wie zij f 400. - extra kunnen eisen, daar vooral zij het slachtoffer worden van aangekondigde verhogingen.

Daarnaast heeft men verhogingen van lasten voorgesteld, die nu niet bepaald het volk te vriend zullen houden: Ook juist arbeiders willen graag een autotje hebben. Wanneer je auto's dan duurder gaat maken, ook de 2 lehands wagens trap je dus wel op het hart van de zondagsrijders.

Wanneer je de benzineaccijns verhoogt, tref je daarmee degenen, die met hun wagen om de een of andere reden naar hun werk gaan. Daaronder zijn ook veel arbeiders en het is wel zeker, dat zij een dergelijke verhoging van kosten nu niet bepaald prettig zullen vinden.

Men kan natuurlijk stellen, dat de verhogende werking van de te nemen maatregelen in het merendeel slechts kleine bedragen omvatten voor de verbruiker. Toch zal blijken, dat een groter deel van de bevolking niet bereid is een dergelijke vermindering van het besteedbaar inkomen of de koopkracht daarvan - zonder meer te nemen.

Wat er in feite op neerkomt, dat het huidige kabinet alleen in zitting kan blijven dank zij de welwillendheid van arbeiders, die niet zo vriendelijk staan tegenover de Jong e.c. Want ofschoon het gehele voorgestelde pakket van maatregelen m.i. niet politiek haalbaar is, zal men de enkele maatregelen, die genomen worden, moeten aanvaarden zonder onmiddellijk met nieuwe looneisen te komen. En het is de vraag, of men daartoe bereid zal blijken te zijn.

Bovendien moet worden gezegd, dat b.v. de voorgestelde verhoging van PTW in feite het zwaarst zal drukken op degenen, die zeer kleine inkomens hebben als a.o.w ers. Ook spaarders worden getroffen, doordat de koopkracht van hun besparingen opeens met 3 a 4 % terugloopt, zonder dat daar enige compensatie tegenover staat enz.

Wanneer echter een regering maatregelen neemt, die zij niet zonder een grote medewerking van de bevolking door kan voeren, terwijl zij juist een demonstratie heeft gezien, waaruit duidelijk blijkt, dat men met de situatie alles behalve tevreden is, schept zij in feite door haar eigen optreden een gezagscrisis.

Men kan het gebrek aan macht natuurlijk enige tijd verbloemen door gehoorzaamheid te kopen middels z.g. secundaire maatregelen, of zelfs wanneer blijkt, dat men niet wenst te gehoorzamen, een oppositie in staat te stellen, alle gevaarlijke punten te torpederen.

Het gevolg zal dan zijn, dat een ieder zegt: zie je wel, dat zij niet durven. Alle beperkingen, die men aan onze looneisen beweert te zullen stellen, zijn dus uiteindelijk ook maar kolder. Wanneer wij onze eisen maar luid en hard nekkig genoeg stellen, krijgen wij toch ons zin wel.

En daarmee is dan een gezagscrisis geboren, daar de menigte bereid is haar wil tegenover die van het wettige gezag te stellen met alle middelen. En het is zo eenvoudig een dergelijk soort gezagscrisis uit te lokken.

Denk eens aan de Damslapers. Ook hier dezelfde mentaliteit: iemand, die in feite zelden en veel te laat pleegt in te grijpen, maar die dan onmiddellijk, wanneer hij iets zegt, daarvan een gehoorzame opvolging van bevelen zonder meer verwacht. Zo iemand redeneert: ik ben het gezag, dus heb ik het zonder meer voor het zeggen.

Maar al te vaak realiseert men zich niet, dat een dergelijke gezagsuitoefening in feite alleen mogelijk is, wanneer men beschikt over een voldoende sterke troepenmacht om zijn besluiten desnoods tegen ieders opvattingen in en zonder meer door te zetten.

Beschik je niet over een macht, die het gezag zonder meer kan handhaven, dan ontstaan rellen als die op de Dam, waar vele jongeren bijeenkwamen om eens heerlijk agentje te pesten en te laten zien, dat het gezag geen cent waard is.

In het begin verlopen dergelijke geschillen nogal vriendelijk. Maar de handhavers van het gezag zijn geneigd naar steeds gewelddadiger middelen te grijpen en schijnen niet te beseffen, dat zij als gevolg hiervan ook steeds meer geweld tegenover zich zullen vinden.

Ik geef voorbeelden: In Nederland, maar ook in andere landen, als b.v. Italië, grijpt de politie naar gasgranaten en vuurwapens. Het gevolg is, dat de oproermakers op hun beurt de straatsteen zijn gaan vervangen door de benzine bom, terwijl gelegenheidswapens als een lat, een stuk hout in vele gevallen reeds wordt vervangen door b.v. een gedeeltelijk met lood gevulde gaslang e.d.

M.a.w. : de tegenmacht bewapent zich evenzeer als de gezagshandhavers. Wanneer het gezag in wanhoop naar de vuurwapens grijpt en dit tot regel maakt, is de kans groot, dat ook de tegenstrevers zich met dergelijke wapens voorzien, zelfs in landen, waarin men, zoals in b.v. Jordanië, niet gemakkelijk en zonder meer wapens kan krijgen.

De in het heden steeds weer optredende gezagscrisis blijkt steeds weer het resultaat te zijn van een verkeerde opvatting van gezag.

In Nederland b.v. redeneert het gezag: wij, de regering, dienen zoveel mogelijk aan de politieke eisen, die namens diverse bevolkingsgroepen worden gesteld, tegemoet

komen. Wij laten hierdoor de werkelijke wensen van vele mensen wel buiten beschouwing, maar wij kunnen daarvoor een ieder, ook de eissidenten, laten betalen.

Het gevolg is, dat vaak zeer grote bedragen worden besteed voor de belangen van in wezen zeer kleine groepen, worden er maatregelen genomen, waarmee niemand het werkelijk eens is, alleen maar, omdat zij passen in een schema, dat men ambtelijk heeft opgezet. Men ziet over het hoofd, dat zeer vele speldenprikken op de duur ook een soort razernij kunnen veroorzaken en vergeet, dat je als gezagsdrager . . . tenzij je beschikt over een voldoende groot terreurleger . . . afhankelijk bent van de gezagserkenning van je onderdanen.

Mogelijk ziet u dit onderwerp als te zeer materieel gericht. Maar het verschijnsel is belangrijk, zelfs op meer geestelijk gebied.

Op het ogenblik, dat ik weiger een leuze of stelling zonder meer op gezag van anderen te aanvaarden, bevindt het gezag zich reeds in moeilijkheden. Men reageert dus b.v. niet meer: Witteveen zegt, dat dit onvermijdelijk is, dus moeten wij het aanvaarden, maar ageert eerder: kan die man nu geen andere oplossing bedenken dan juist mij weer te plukken. Het gevolg is, dat het gezag van de man wordt aangetast, zeker als de argumenten tegen zijn voorstellen even redelijk klinken als de zijne.

In bijna alle landen heeft het denkbeeld, dat in feite de deskundige de wereld regeert, vaste voet gekregen. Maar dat is daarom nog niet waar. Men vergeet verder, dat het denken van de deskundige, juist als gevolg van zijn kunde, vaak zeer eenzijdig is.

Daar de deskundige maar al te vaak denkt in termen van theorieën en experimenten, is hij bovendien maar al te vaak geheel blind voor de eigen mogelijkheden en eigenschappen van het mensemateriaal, waarmee hij als regeerder te maken krijgt.

Hij begrijpt eenvoudig niet, wat er aan de hand is, wanneer het volk niet volgens het boekje reageert, zo min als men in Amsterdam begreep, dat juist de nadrukkelijke en luidruchtige aankondiging van een beëindigen van het Damslapen voor vele mensen, die zich graag meten met de gezagsdragers, een aanleiding zou worden om van zich te laten horen.

Zoals men kennelijk ook niet voorzien heeft, dat de havenstaking in Rotterdam een uiting van een algemeen heersende onlust was en zou voeren tot acties door het gehele land. Men heeft het gevoel gehad: wij doen, wat het beste is, wij weten het, dus zal een ieder wel zonder meer ons gezag aanvaarden.

Deze paternale opvatting van gezag is de grootste fout, die men in deze dagen kan maken. Een goed functionerend apparaat voor gezagsuitoefening kan in deze dagen alleen blijvend zich handhaven door een goede communicatie.

Wanneer je niet in staat bent, hetgeen je denkt, wilt en doet voor anderen eenvoudig, begrijpelijk en duidelijk te stellen, moet je niet verwachten, dat anderen op goed geloof aannemen, dat je gelijk hebt.

Eens was er een tijd, dat het godgegeven gezag van een koning hem het recht gaf zich als een krankzinnige te gedragen, zonder dat iemand zich verzette: hij had het recht te bevelen, omdat hij een koning was.

Maar die tijd is eigenlijk al voorbij vanaf het optreden van de encyclopedisten. Menige persoon mag een dergelijke vorm van onaantastbaar gezag nog wel begeren, maar het kan in deze dagen eenvoudig niet meer bestaan.

De keuze, die men op het ogenblik heeft, is dan ook nogal bitter: je hebt de keuze tussen een in feite fascistische structuur, waaronder ik o.m. de bestuursvormen in vele oostelijke landen mede reken.

De fascistische structuur is altijd gebaseerd op de meerwaardigheid van een groep, of dit nu een ras is, een partij, enige partijen. Zodra wij uitgaan van een superioriteit van de ene groep boven de ander en zo in feite rekenen met een uebermensch en een untermensch, dus een onderlaag, die niet meetelt, zijn wij in feite fascistisch.

De opzet van een dergelijk gezag vergt echter altijd weer de algehele beheersing en meestal ook onderdrukking van de in aantal veelal sterkere onderlaag door middel van de grote voordelen, die men aan de bovenlaag biedt. Hierdoor zal de bovenlaag bereid zijn alles te doen om haar voordeel en macht te kunnen behouden.

Een dergelijke opzet kan soms zeer lange tijd blijven bestaan. Maar men slaagt er niet altijd in, zelfs al heeft men alle macht in handen, het systeem zonder meer te continueren. Denk b.v. aan de kommunistische partij van Rusland: hier blijkt, dat de aanwas van de partij steeds meer achter blijft bij de groei van de bevolking, terwijl zeer veel jongeren, die als konsomols in de partijleer zijn opgevoed, om de een of andere reden uiteindelijk geen partijlid willen of kunnen worden. Dit voert tot een steeds verdergaande verzwakking van het kader met een gelijktijdige versterking in aantal en kwaliteit van de onderlaag.

In Duitsland lagen de zaken iets anders, omdat de bovenlaag daar in feite voornamelijk een militaire groep was. De feitelijke macht van het Hitlerregime lag er voornamelijk in, dat er een goed bewapende S.A en later S.S was, die tot alle daden bereid was. Hierdoor kon men b.v. naast het normale politieapparaat een Sicherheitsdienst zetten. Het resultaat was, dat een militaire organisatie naast het leger werd geschapen, die door haar wijze van optreden het leger in toom kon houden. Van het grootste belang was hierbij, dat de leden van deze militair georganiseerde partij altijd weer bereid waren zelfs het grootste geweld te gebruiken, zonder zich ook maar af te vragen, of dit optreden op enigerlei wijze gerechtvaardigd was of niet.

De verheerlijking van het gezag, die hieruit volgde, is een mentaliteit, die wij bij nog vele mensen vinden. Men redeneert, : wanneer er geen gezag meer is, is er niets meer. De handhaving van het gezag is daarom belangrijker dan de wijze, waarop dit gebeurt.

Er is in deze dagen nog wel een weg, die voeren kan tot een gezagsaanvaarding door allen. Maar die weg zou in de ogen van vele gezagshebbers van heden vernederend zijn voor de machthebbers en het gezag: de weg van het volksoordeel. Men zal beweren, dat het raadplegen van de bevolking bij elke beslissing te veel tijd zou vergen en daarom niet doenlijk is. Maar met de moderne computers is het wel degelijk mogelijk op korte tijden zeer groot aantal stemmen te registreren en te tellen.

Een enkele grote computer met rond 1200 uitlaten zou

het zonder meer mogelijk maken de gehele bevolking te raadplegen bij elke beslissing, die van invloed is op het leven van het volk. Ja, elke nieuwe wet, die dus niet een nadere bepaling van een reeds aangenomen voorstel omvat, zou op deze wijze kunnen worden voorgelegd aan degenen, die de lasten daarvan zouden moeten dragen.

De stemming zou dan reeds een dag na de aankondiging plaats kunnen hebben, de gemiddelde opkomst zou waarschijnlijk rond 25% bedragen. De regeerder zou echter door dit systeem kunnen weten, wat de bevolking, die zich voor een probleem in teresseert, nu **eigenlijk** wil. En dat is belangrijk.

Zolang men rekening houdt met degenen, die lager staan in de rangorde en hen duidelijk maakt, wat er moet gebeuren, kan men op redelijk resultaten rekenen. De minderen staan achter de man, die besluiten neemt. Deze heeft dan ook gezag.

Voorbeeld: in de 2de oorlog waren er generaals, die uitgingen van het standpunt, dat hun ondergeschikten zo veel mogelijk dienden te worden voorgelicht over de operaties, waaraan zij deelnamen, in ieder geval duidelijk moesten weten, wat in feite hun taak was en zover de geheimhouding en strategie dit mogelijk maakten, bovendien ook het algehele doel zoveel mogelijk dienden te kennen. Hun troepen toonden veel meer belangstelling en initiatief en volbrachten vaak dingen, die met andere troepen niet mogelijk geweest zouden zijn. Andere generaals meenden, dat 't opvolgen van bevelen voldoende was. Bij onverwachte storingen of ontwikkelingen bleken dergelijke troepen veel minder te bereiken en werden zelfs vaak teruggeslagen, zonder dat dit onvermijdelijk zou zijn geweest.

Ook geestelijk zou men met deze neiging rekening moeten houden. Men kan natuurlijk stellen, dat er een gezag is b.v. een kerkelijk leergezag -- en dat men zich daaraan nu maar te houden heeft. Ook nu nog stelt men vaak: wij zeggen dit, wij hebben het gezag, dus u hebt maar te aanvaarden.

In de kerk van Rome is er b.v. een dogma, dat stelt, dat de paus onfeilbaar is bij uitspraken *ex cathedra*. Dit laatste wordt de mensen overigens eerst de laatste jaren geleerd, omdat zij een absolute onfeilbaarheid in geen geval meer wensen te aanvaarden.

Men meent kennelijk echter, dat een uitleg van dit dogma, dat voor de eenheid van de roomse kerk zo belangrijk is, nog steeds zonder meer als leerstuk dient te worden gesteld en spreekt liever niet over de organisatorische redenen van dit dogma. Gevolg: rond 60% van de hedendaagse katholieken weigert dit dogma nog te aanvaarden.

Misschien zou men betere resultaten kunnen boeken, wanneer men de gelovigen er op zou wijzen, dat zonder dit de eenheid van de kerk in gevaar zou komen. In het begrip, dat zonder dit leergezag de kerk snel uiteen zou vallen in vele kleine groepen met eigen visie en rite zouden velen, die nu juist deze stelling zo onaanvaardbaar achten, haar dan misschien nog wel willen aanvaarden.

De gezaghebbers zouden zich verder moeten realiseren, dat, wanneer men eenmaal begint een dogma af te wijzen, het niet zo moeilijk meer is om ook verdere leerstellingen te betwijfelen en te verwerpen. Een dergelijke ontwikkeling heeft ook het moderamen van de hervormde kerken kunnen konstateren.

ook hier blijkt een steeds verdere aantasting te bestaan van het leergezag, dat de theologen zich aanmatigen, zodat men ook hier van een gezagscrisis zou kunnen spreken.

Volgens mij zijn al deze crises in de eerste plaats een gevolg van een gebrek aan communicatie.

Voorbeeld: zeg tegen de Nederlanders: uw belasting wordt in het komende jaar met enkele guldens verhoogd ten behoeve van de onderontwikkelde gebieden, dan zal er hiertegen weinig of geen verweer bestaan. Stelt men echter: wij hebben dit jaar 1% van het volksinkomen bestemd voor onderontwikkelde gebieden en daarom moeten wij de belastingen met rond 3% verhogen, dan zal elke leek reageren met een : hier klopt iets niet. Er ontstaat dan wantrouwen, zodat men al snel met vragen komt: wat doe je dan met die andere 2% verhoging en hoe weten wij, dat ons geld werkelijk voor de onderontwikkelde gebieden zal worden gebruikt en niet alleen maar zal dienen om overbodige producten winstgevend af te zetten in de arme landen?

Indien je medewerking wilt hebben van de mensen, zul je hen duidelijk moeten maken, waarom het gaat. Zonder dit worden ook je beste bedoelingen in de ogen van anderen al snel verdacht. Ik meen dan ook te kunnen stellen, dat de werkelijke gezagscrisis grotendeels voortkomt uit een gebrek aan communicatie.

Wat zou men hiertegen kunnen doen? Veel waarschijnlijk. Maar dan zou je mensen moeten hebben, die, wanneer b.v. Luns volgens een ieder de kamer met mooie kluiten het riet in stuurt ten aanschouwe van het gehele volk, de moed hebben om op te staan en op te merken: Meneer de voorzitter, ik kan niet begrijpen, wat de minister met deze onzin bedoelt.

En waar vind je mensen, die, wanneer een specialist aan het woord is, durven opstaan en zeggen: ik ben geen deskundige in b.v. de economie. Voor mij is het gestelde abacadabra. Zou de spreker zijn stelling misschien willen herhalen in meer algemeen begrijpelijke termen?

Men ziet dit als onwaardig, onredelijk. Men meent, dat eenvoudige taal eenvoudigweg de kamer verlaagt. Toch zou juist eenvoudige taal het volk nader kunnen brengen tot de regering en de mensen kunnen doen begrijpen, waarom men tot bepaalde besluiten komt. Wat zeker het gezag van de geregerden eerder ten goede zou komen dan schaden.

Aan de andere kant betekent de noodzaak uit eigen ivoren torens af te dalen naar de taal van de eenvoudigen, dat de regering ook eerder begrip zal kunnen hebben voor de vragen, problemen en zienswijzen van het eenvoudige volk.

Het gebruik van simpele woorden zal ook de sprekers zelf sneller duidelijk maken, waar zij in hun formuleringen te vaag blijven, iets wat bij het gebruik van stadhuiswoorden veel minder snel beseft zal worden.

Ook in de esoterie vraag je je wel eens af, waarom men zoveel vreemde woorden en specialistische termen gebruikt. Ook dit werkt onduidelijkheid in de hand.

Wanneer je stelt: de ziel moet vaak inkeren in bardo blijft de stelling veel vager dan wanneer men stelt: het eeuwige deel van de mens zal onder omstandigheden in de duisternis, de afzondering, moeten vertoeven, maar kan zich daaruit bevrijden doot wilskracht en besluitvaardigheid. Het laatste is niet alleen duidelijker, maar door de noodzaak in simpele woorden duidelijk te blijven, ook juister gezegd.

Vaak blijkt men stellingen of beelden te hanteren, waar de meeste mensen de betekenis niet voldoende van kennen. Zij kennen het beeld wel, maar niet de betekenis er van. Denk eens aan het kabbalistische beeld van de levensboom. Een veel hierbij voorkomende formulering is: hij wortelt in de aarde, rijkt zijn stam omhoog tot zijn takken de schepper koelte in het gelaat wuiven.

Maar dit beeld is zinloos, wanneer men niet eerst duidelijk kan maken, dat de levensboom duidt op het samenvoegen van alle dingen, die je bent en komt tot een harmonie, zodat je een eenheid geworden bent. Kennen alle aanwezigen deze betekenis, dan kan voor het geheel van de verklaring later al tijd nog wel het begrip levensboom gebruikt worden. Maar zodra er iemand bij komt, die de inhoud van het begrip niet kent, is de lering weer versluierd en daarmee onduidelijk. Want wanbegrip bij een mens kan tot gevolg hebben, dat voor velen verwarrende vergissingen enz. ontstaan.

Het lijkt mij van belang, dat men terugkeert van het exceptionele taalgebruik, waarin elke groep een reeks geheel eigen woorden en begrippen hanteert, die voor anderen onduidelijk of betekenisloos zijn. Men zou moeten leren alles, zelfs de meest wetenschappelijke of ingewikkelde zaken, weer te geven in eenvoudige en voor iedereen zonder meer te begrijpen woorden, zodat een ieder, die wil, ook kan begrijpen, wat bedoeld wordt.

Er zullen nog steeds voldoende verwarringen zijn. Maar er is begrip mogelijk en dus samenwerking. Waar samenwerking is, kunnen ook erkenningen van het gezag van anderen ontstaan, besef van de noodzaak van bepaalde toestanden enz.

Zolang dit op de wereld niet gegeven te worden, is het bijna onmogelijk tot een oplossing van de gezagsproblematiek te komen. Onmogelijk is een oplossing, wanneer niemand bereid blijkt ongelijk te erkennen.

Denk nu eens aan de Vietnamkwestie b.v. Hoe eenvoudig en logisch lijkt de oplossing, wanneer men stelt, dat de noord-vietnamezen en vietcong bereid zijn de Amerikaanse troepen met rust te laten, wanneer zij voor een bepaalde datum uit het land zullen worden teruggetrokken.

Het is een volkomen redelijk aanbod, waar niemand volgens mij iets op tegen zou kunnen hebben, daar zij bereid zijn een vrije regering te doen vormen.

Dat zij daarbij er de voorkeur aan geven, degenen, die dank zij de Amerikaanse macht, zolang diktator hebben gespeeld uit te schakelen is ook redelijk, omdat het wel zeker is dat Ky en Nguyen enz. zich zullen trachten vast te klampen aan hun eenmaal verworven positie en voorrechten (ofschoon zij dezen zeker niet door eigen verdienste of door de wil van het volk verworven hebben.)

Men moet verstaan wat hier wordt gezegd: Wi hebben genoeg van de oorlog. Wij willen een enkele staat en zijn bereid een grote mate van democratie binnen die staat toe te laten, wanneer wij eindelijk de kans hebben, van al dat vechten en die onnutte vernietigingen af te komen.

Daar echter voor een ieder wel duidelijk is, dat de Amerikanen nu maar terug moeten trekken, terwijl de meesten niet begrijpen, wat de werkelijke bedoeling is, vooral wanneer men al geneigd is in bepaalde termen te denken, zal Nixon wel moeten reageren met een " niemand kan bepalen, wanneer ik mijn troepen terug moet trekken. Dit is een aantasting van

ons gezag. Ik ben zelfs bereid mijn troepen weer te gaan versterken, wanneer jullie weer vervelend worden.

Want zover gaat het misverstand. Een deel van de vrijheid, waarvoor de Amerikanen vechten, wordt nu het volk van Vietnam aangeboden door de feitelijke koncessies t.a.v. de gekozen gezagsstructuur, zoals deze duidelijk wordt gesteld in het aanbod van de Vietnamezen.

Naast de onduidelijkheid voor de gewone man speelt natuurlijk hier het feit een rol, dat vele Amerikanen hun eigen hoogheid en gezag door de voorstellen aangetast achten. Ook komt een tegemoet komen aan deze eisen in feite voor de Amerikanen neer op een toegeven, dat zij eigenlijk een dwaasheid hebben uitgehaald door ooit in Vietnam te beginnen. Voor velen betekent een aanvaarden van het voorstel een duidelijk falen, omdat men immers niet in staat zal zijn de figuren, die men zelf naar voren heeft geschoven, verder te handhaven in de regering van dit land.

Wanneer de Amerikanen heel verstandig zijn, kunnen zij antwoorden: wij zijn bereid ons binnen de gestelde tijd terug te trekken, mits een algemene verkiezing kan worden gehouden, waaraan ook de huidige regeerders mee kunnen doen en U garandeert, dat zij in geval van verkiezing inderdaad deel van het bestuur zullen blijven uitmaken. Laat het gehele volk in dit geval maar eens beslissen.

Een dergelijk voorstel zou zo redelijk zijn en zo zeer overal als waarlijk democratisch worden toegejuicht, dat de Vietnamezen hier moeilijk onmiddellijk nee op zouden kunnen zeggen en vermoedelijk met een vredesaanbod, ondanks een langer dan de gestelde termijn in het land blijven van troepen en mogelijk zelfs een handhaven van enkele Amerikaanse bases voor langere tijd toe zou willen staan.

Men dient er bij dit alles zich van bewust te zijn, dat de noord Vietnamezen er zeker geen behoefte aan hebben langer te blijven strijden en zonder hoogste noodzaak een land, dat reeds zo erg vernietigd werd, nog verder te laten vernietigen. Daarnaast hebben zij zogoed als de zuidvietnamezen behoefte aan de rijst uit omstreken gebieden, aan de produkten van de bestaande industrieën in het zuiden en bovenal aan rust, om altans enigzins de schade te kunnen overzien en herstellen.

Men mag wel stellen, dat de mensen aan de konferen-
tafel elkaar niet verstaan. Het resultaat is eveneens iets, wat met enige goede wil als een gezagscrisis zou kunnen worden omschreven.

De behoefte van vele regeerders eigen onfeilbaarheid steeds weer aan te tonen en steeds weer bewijzen te leveren voor de juistheid van eigen instelling, zal dan ook m.i. de Amerikanen er in dit geval toe brengen een op zich niet onredelijk voorstel af te wijzen. Niet omdat zij geen vrede willen, maar omdat zij, denkende in eigen terminologie, over Amerikaanse verantwoordelijkheden en machtsevenwichten niet meer in staat zijn de eenvoudige waarheid te zien, dat hier werkelijk een volk spreekt, dat vrede wil.

Het is treurig, dat dit kan voorkomen. Nog treuriger is echter, dat conflicten, die zo door een elkander misverstaan veroorzaakt worden, juist door de onredelijkheid, die men bij de tegenstander vermoedt, in hevigheid wel toe moeten nemen.

Nogmaals: op het ogenblik komen noord Vietnam en de Vietcongs met een aanbod, dat in feite redelijk is, dat voor

hem uitgaande van hun wijze van denken een reeks van concessies inhoudt. Wanneer de Amerikanen uit overwegingen, die voor hen alleen een prestige kwestie kan zijn, weigeren op deze voorstellen in te gaan, wordt de strijd verbitterder en feller.

Daarbij komt, dat de strijd dan in steeds toenemende mate alle invloedsgebieden van de Usa zal gaan omvatten en dat de tegenpartij steeds minder geneigd zal zijn alleen maar te strijden tegen wat men noemt de Amerikanen en hun lakeien in Vietnam. Elke prowesterse groep in Azië zal worden aangevallen.

De agitatie zal zich dan uitbreiden en ook in Maleisie, Singapore, India, Oost Pakistan een steeds grotere rol gaan spelen, terwijl alles, wat met westerse belangen maar te maken heeft, zonder meer vernietigd zal worden.

In de huidige situatie is dit het enige antwoord wat men op de Amerikaanse onwil kan geven. Sabotage en agitatie zijn de beste strijdmiddelen voor de partisaan.

Denk niet, dat tegenstellingen van deze aard alleen maar hier een rol spelen. Dergelijke misverstanden, overwegingen en reacties spelen ook b.v. een rol in Israel. Ook in Israel zelf zijn er op het ogenblik al heel veel mensen, die tot veel concessies bereid zouden zijn, wanneer er maar een enigszins redelijke vrede bereikt zou kunnen worden.

Maar er is een bepaalde hardnekkige partij, die stelt dat men geen stap terug kan doen, omdat anders de tegenstander zou kunnen denken, dat men zwak is geworden. Het beeld van een star, sterk, onoverwinnelijk Israel is voor deze mensen belangrijker dan 'n mogelijkheid eindelijk weer in vrede te kunnen leven.

En ondanks alle mooie woorden en gedane toezeggingen van anderen meen ik niet, dat zelfs Goldie Meir daarin enige verandering zal kunnen brengen. Ook hier is sprake van een zich ontwikkelende gezagscrisis, die in de komende tijd heel wat moeilijkheden met zich zal kunnen brengen.

Er zijn ook nu reeds vele Israeli's, die zeggen, dat hetgeen op het ogenblik wordt gedaan, niet meer redelijk en verantwoord is, dat men tot een overeenkomst moet zien te komen, hoe dan ook. Menigeen redeneert: vrede is voor alles noodzakelijk, zelfs wanneer wij daardoor nog niet van de terroristen af zijn. Want dan kunnen wij eindelijk dit probleem aan gaan pakken, zonder met andere mogelijkheden in konflikt te komen.

Degenen, die beweren, dat dit onmogelijk, dat dit onzin is, hebben vanuit hun standpunt gelijk. Zij zijn eerlijk, maar denken nu eenmaal in bepaalde termen en formules van politiek en beïnvloeding van de wereldopinie. Zij kunnen eenvoudig niet begrijpen, hoe iemand anders zou kunnen denken. Het gevolg is, dat de komende tijd in Israel zelf een steeds grotere verdeelheid kenbaar zal worden.

Maar een land, dat tegen zichzelf verdeeld is, zal geen eenheid en inspanningen meer op kunnen brengen als bijvoorbeeld de zesdaagse oorlog vergde. Dit ziet men over het hoofd. Wanneer een geheel volk bereid is zonder enig voorbehoud te vechten, kan zelfs een betrekkelijk klein volk zeer veel bereiken. Maar wanneer een groot deel begint met te zeggen "kan het niet wat minder" is er geen enthousiasme meer en zal men niet meer zo ten koste van alles door kunnen zetten.

Zelfs wanneer men een groot deel van de twijfelaars uiteindelijk zou kunnen bekeren, blijft nog een te zwakke achterban, daar men het thuisfront niet meer geheel zal vertrouwen.

Vergelijk eens met Feyenoord: Wanneer de keeper in het doel te zwak, niet geheel betrouwbaar blijkt of schijnt, zal de gehele achterhoede hierdoor uit haar verband geraken, de voorhoede zal minder mogelijkheden krijgen en het succes van de wedstrijd in gevaar komen. De kans om te winnen wordt veel kleiner, alleen omdat men de keeper niet vertrouwt. Een leger, dat zijn thuisfront niet meer geheel kan vertrouwen, wordt op soortgelijke wijze gehandicapt.

U ziet het : ook hier dreigt een gezagscrisis. Wat zou men hier tegen kunnen doen? Eigenlijk zouden er mensen moeten komen, die in de eerste plaats duidelijk willen zijn. En duidelijkheid betekent ook duidelijk maken, wat de inhoud is van maatregelen, waartegen men zich misschien verzet, zonder onmiddellijk in de aanval te gaan.

Die duidelijkheid zou zeker niet altijd de oplossing zijn. Maar het zou al heel veel helpen, wanneer men b.v. bij de buitenlandse politiek van Nederland zou begrijpen, dat men industriële belangen hoger acht dan een gevoel bij het volk of een publieke opinie. En dan zou men misschien ook duidelijk kunnen maken, waarom deze keuze gemaakt moest worden.

Zoals duidelijkheid ook betekenen zou, dat men de vraag durft stellen, of er nog wel sprake is van een volksvertegenwoordiging, wanneer een regering en de kamers in blijven gaan tegen de kenbare verlangens, wensen en meningen van het volk.

Zo eenvoudig zou men de dingen moeten kunnen stellen. Maar ja, je hebt te maken met deskundigen, die je uit zullen lachen om je eenvoud en alleen nog aanspreekbaar zijn, wanneer je hen in hun eigen ingewikkelde en soms zelfs warrig jargon toespreekt.

Wanneer een leek tegen een psychiater zegt: de man heeft eens een pak slaag gehad en dat kan hun nog steeds niet verkroppen, dus moeten wij hem duidelijk maken, dat een pak slaag geen schande is, maar hem gelijktijdig stevig op de vingers tikken, omdat zij zo gewelddadig is, dan zal de deskundige lachen en zeggen: Dat moet ik eerst eens onderzoeken.

Na dat onderzoek zal hij dan ongeveer stellen: Hier is sprake van een verdrongen angstkomplex uit de jeugd, dat tot agressiviteit aanleiding geeft en op grond daarvan moeten wij tolereren, dat de man zo nu en dan in een toestand van verminderde toerekenbaarheid anderen een pak slaag geeft.

De psychiater heeft natuurlijk vanuit zijn standpunt gelijk. Maar wanneer je zo tolerant wordt, alleen maar omdat iemand weigert zich te schikken naar de feiten, zo vraag ik mij toch af, waar men uiteindelijk terecht zal komen.

Er is steeds weer een neiging om alles absoluut en eenzijdig te stellen. Ik kan begrijpen, dat de dierenbeschermers vinden, dat alle dieren een goed leven moeten hebben. Ik ben dat zeker met hen eens. Maar wanneer zij dan uitroepen, dat het zo verschrikkelijk is, dat de arme varkens tijdens het transport naar het slachthuis zo ruw worden behandeld, komt er in mij iets in opstand. Ik vind het slachten dan voor het dier net zo erg of erger dan de bedoelde behandeling.

Ik ben geneigd om dan te zeggen: dit alles is in de eerste plaats het gevolg van het feit, dat jullie van karbonade houden, zodat die beesten ook voor jullie plezier geslacht worden. Daar ligt de werkelijke oorzaak van de ruwheid. De behandeling, die men de dieren geeft, komt voort uit het feit, dat zij toch reeds gedoemd zijn om te sterven en zo aan jullie vleeshonger moeten voldoen.

De moeilijkheid schijnt mij steeds weer te liggen in het feit, dat de meeste mensen eenvoudig blind zijn tegen de feiten, die zij voor zich niet aanvaardbaar vinden. Men zegt goed te zijn voor dieren. Wijs je er op, dat de wijze, waarop men vlooiën en luis behandelt, veelal niet van grote dierenliefde blijk geeft, zo zal men antwoorden, dat men dit juist doet uit zuiver dierenliefde, omdat men alleen zo zijn eigen diertjes tegen ongedierte kan beschermen.

Maar men zal slechts zelden openlijk toegeven: ik ben inderdaad wreed tegen insecten, maar dat komt, omdat ik belangen tegen elkander heb afgewogen en voor mijzelf een keus heb gedaan.

Er zijn dergelijke eigenaardigheden en strijdigheden op allerhande gebied aan te halen. Maar altijd weer kunnen wij de oorzaak herleiden tot een eenzijdigheid van denken, het gebruik van een eenzijdige terminologie, waardoor vele belangrijke facetten buiten beschouwing blijven, onbegrip of bewuste blindheid voor de werkelijkheid en werkelijke verhoudingen en de vaak aanwezige behoefte van de mens om een ieder, die anders spreekt, denkt, of leeft als men zelf doet, daarom alleen reeds automatisch als minderwaardig te beschouwen.

Een groot gedeelte van de mensen in uw tijd is in wezen fascistisch. Want fascistten zijn degenen, die beweren, dat alle politieoptreden op en rond de Dam ten onrechte is geschied. Deze mensen beschouwen immers de rechten en plichten van een groot deel van de bevolking en zelfs van de politie als ondergeschikt aan de belangen en wensen van 'n in verhouding gering aantal mensen, die toch feitelijk anderen lastig zijn gevallen.

Facistten ook zijn degenen, die applaudiseerden voor het optreden van de marine, daar zij er kennelijk van overtuigd zijn, dat het feit, dat een stelletje frisse ferme knapen anderen afrost, zonder dat dezen hiertoe ook maar aanleiding gaven, terecht handelen. Zij menen misschien, dat dit goede gevolgen zal hebben. Maar mensen, die een bepaalde groep zonder meer omentwille van kleding, gedrag midderwaardig achten en voor hen de algemene regels van maatschappelijk verkeer willen schrappen, zijn, volgens mij, wel degelijk fascistten.

Het fascisme is veel dichter bij dan u denkt en de gezagscrisis in deze dagen komt volgens mij mede voort uit het feit, dat het fascistisch denken in deze dagen hand over hand toeneemt en steeds meer mensen besmet.

Steeds meer groepen zijn bereid zichzelf superieur boven alle anderen te achten en stellen daarmee in feite zichzelf boven de wet of trachten dit te doen.

Ik meen, dat het grijpen naar alle middelen van geweld om elke vorm van samenleving of gezag, die niet strookt met eigen denken, eigen groep enz. te vernietigen een duidelijk bewijs is voor een fascistische mentaliteit.

Zoals U waarschijnlijk weet, verwachten wij in de komende periode een verstarring van mentaliteit. Dit betekent, dat

extremen en ook acties van extremisten in de komende periode sterk op de voorgrond gaan treden. Wil men zich zoveel mogelijk losmaken van de suggestieve invloeden, die hieruit voort kunnen komen, dan zal men steeds weer moeten proberen alles tot zo eenvoudig mogelijke termen te herleiden, alle eenzijdigheid in argumentatie moeten vermijden en bovenal de wil moeten hebben om te luisteren naar een ander, zodra deze maar bereid is zich begrijpelijk uit te drukken. Is iemand onbegrijpelijk in zijn uiteenzettingen, dan zal men er goed aan doen niet zonder meer aan hem voorbij te gaan, maar hem t.m. duidelijk te maken, dat hij onbegrijpbaar, onduidelijk is.

Op deze wijze zal de warhoofdigheid, die de feitelijke oorzaak is van de gezagscrises in deze tijd, langzaam aan plaats gaan maken voor een gezonde uitwisseling van denkbeelden. Hierdoor zal men kunnen komen tot een redelijke samenwerking binnen het kader van een wereldmaatschappij, die dan ook niet meer noodzakelijkerwijze door nationale grenzen dient te worden verdeeld.

Heeft U commentaar?

x Ik wil opmerken, dat het een grote kennis vereist om een dergelijk standpunt in te kunnen nemen.

- Ik meen niet, dat dit grote kennis vereist, ofschoon ik roegeef, dat de een zijn standpunt misschien gemakkelijker duidelijk uiteen zal kunnen zetten dan de ander.

Maar wie afstand van pretenties doet, komt al een heel eind. Dan komt het niet meer voor, dat, wanneer twee sprekers in de kamer iets te zeggen hebben dat Jan met de Pet aangaat, deze na korte tijd al zegt: Zet die maar af, daar snap je toch niets van. Kortom: men spreekt over Jan met de Pet en zijn problemen op een wijze, die Jan ver boven de Pet gaat. Eerst wanneer Jan begrijpen kan, wat men voor, over en zonder hem aan het beslissen is, is er kans, dat ook hij een duidelijk standpunt in gaat nemen.

Overigens zij hier opgemerkt, dat het gewone volk kennelijk eerder de tegenstrijdigheden in dergelijke betogen opmerkt dan parlementariërs zelf. Je hoeft niet veel te weten, maar je kunt wel veel begrijpen. Vandaar dat menig eenvoudig man zich steeds weer afvraagt, waarom zijn voormannen uren bekvechten over details, maar zo zelden aan de werkelijk belangrijke dingen schijnen toe te komen.

Ik meen dan ook, dat er werkelijk niet veel kennis nodig is om het door mij gegeven standpunt in te nemen. Wel zal men enige zelfkennis nodig hebben, opdat men eigen beperkingen kan beseffen. Ik meen, dat het bij zeer velen, die op het ogenblik het gezag menen uit te oefenen, hieraan ontbreekt.

x Spreken volgens U kamerleden voor hun collega's of voor Jan Boezeroen?

- Zij spreken voor hun collega's in de kamer, altans meestal. Ik ben er echter van overtuigd, dat zij, als vertegenwoordigers van het volk hun voorstellen, moties e.d. niet slechts voor hun collegae dienen te formuleren, maar ook voor het volk, dat zij vertegenwoordigen. Zij staan daar als representanten van het volk. Het volk heeft er m.i. dan ook recht op steeds duidelijk te mogen weten, op welke wijze en in welke zin zij hun kiezers representeren.

Het lijkt mij beter hierover niet verder door te gaan. Een ieder heeft hierover zijn eigen mening. Ik geef U mijn persoonlijke visie, maar ben er van overtuigd, dat de

dat de kloof tussen volksvertegenwoordiging en het volk mede aansprakelijk is voor de gezagscrisis van heden.

x   Wie zouden in het geval van een volkse duidelijkheid bij sprekers de t.v. afzetten denk U?

-       De intellectuelen, die zich gekrenkt zullen gevoelen, omdat zij niet meer de enigen zijn, die begrijpen, wat er eigenlijk wordt gezegd. Zij zullen ongetwijfeld alles doen, wat zij kunnen om een dergelijke "verlaging van het peil" te voorkomen.

      Wat dan weer wijst op een wat fascistische mentaliteit, daar zij zich tot arbiters willen maken en boven het volk stellen, zonder te begrijpen, dat zij juist tegenover degenen, die niet zo intellectueel zijn en niet zo een goede opvoeding hebben gehad, eerder meer verplichtingen hebben dan rechten.

      Een intelligentia, die meent zich tot enige maatstaf in een maatschappij te kunnen maken, faalt.

      Eerder zou men kunnen stellen: laat een ieder a.u.b. in zo eenvoudig mogelijke termen spreken. De intellectueel kan dan degene zijn, die aan die woorden, zodra zij begrepen worden, meer nadruk en inhoud geeft voor hen, die een verdere belichting op prijs stellen.

x   In welke vorm is het huidige gezag in Nederland een noodzaak?

-       De huidige vorm van gezag is m.i. geen noodzaak, er zijn andere vormen denkbaar, die gelijkwaardig zouden zijn. Maar wel is de huidige vorm van gezag de enige vorm, die met de bestaande middelen zonder meer uitgeoefend kan worden.

      En een zeker gezag is binnen elke maatschappij noodzakelijk, gezien het feit, dat de samenleving, die u kent, op industriële productie en handel is gebaseerd.

      De neiging van het gezag, het gedrag van alle mensen zoveel mogelijk te normen, komt voort uit de nadruk, die ligt op industrie - dus arbeid. Vele van de gezagsdrager gaan uit van formules, die eigenlijk voortkomen uit het industrieel denken en hangen in feite samen met produktie. Men schijnt hierbij niet altijd te beseffen, dat mensen nu eenmaal anders reageren dan dingen.

      Mijn antwoord luidt dus: de huidige gezagsstructuur is noodzakelijk, omdat het volk niet in staat is een voor een ieder aanvaardbaar beeld van gedrag en samenwerken tot stand te brengen, terwijl het gezagsapparaat zelf niet in staat is zich zonder druk van het volk te veranderen.

      Eerst wanneer een beter begrip tussen gezaghebber en degenen, onder wie een gezag wordt uitgeoefend, bereikt wordt, kan een betere toestand ontstaan.

      Nu moet ik werkelijk gaan eindigen, maar herhaal nog een keer: Denk zo eenvoudig mogelijk en vereenvoudig ze nog maals voor u ze in woorden kleedt om ze aan anderen voor te leggen. Op deze wijze bevordert u zowel zelfkennis als begrip bij anderen.

      Goeden avond.

-0-0-0-0-0-0-0-0-

Goeden avond , vrienden.

Het spijt mij, dat ik Uw gesprekken moet onderbreken, maar het is de bedoeling, dat ik nu het een en ander ga zeggen op een wat esoterische basis.

Vaak doet esoterie bij de mensen mij denken aan het een of andere wolwasmiddel, dat een grauwsluier weg moet halen: de reclame is uitstekend, maar de resultaten zijn vaak niet navenant.

En laten wij de reclame buiten beschouwing, dan blijkt al snel, dat wij met de esoterie uiteindelijk alleen maar op zoek zijn naar heerschappij over onszelf.

Bezie de mensen, die zich hiermede bezig houden en je komt al snel tot de konklusie, dat de meesten van hen in een voortdurende innerlijke gezagscrisis zijn gewikkeld, waarbij zij zichzelf bestrijden te land, ter zee en in de lucht. En vaak zit zelfs aan die strijd een luchtje.

Wat zou hiervan de oorzaak kunnen zijn? De verklaring is heel eenvoudig: de meeste mensen vormen zich zo hoge idealen, dat zij er nooit bij kunnen komen, zelfs niet al gaan zij boven op een ladder op hun tenen staan.

Velen proberen dit toch, omdat zij zo graag geestelijk hoogstaand willen zijn, maar verliezen hun evenwicht en breken hun geestelijke nek, waarna zij als zeer laagstaande wezens met zeer hoge pretenties de wereld verder door schut-teren, gekweld door een innerlijk verdeeld zijn tegen zichzelf.

Want om esoterie te kunnen bedrijven, moet je allereerst de moed vinden om in waarheid in jezelf te kijken. Maar de meeste mensen kunnen niet tegen het schouwspel, dat zij dan te verwerken krijgen. Ongeveer op de wijze, waarop een liefhebber van een biefstuk vaak niet tegen het slachthuis kan.

Het is dan ook een walgelijk en onsmakelijk gezicht, wanneer je moet zien, hoe je innerlijk jezelf zit te wenden en te keren, zit te snipperen en te plakken, omdat je alles, wat je doet - en soms eenvoudig moet doen - graag die geur van heiligheid mee zoudt geven, die je ook voor jezelf verlangt.

Men probeert zichzelf voor te stellen als een bloeiende roos, maar in de meeste gevallen lijkt het hoogstens op een roos van Jericho, die in jaren geen water heeft gehad.

Wil je je zelf werkelijk leren kennen, voor wat je bent, dan zul je er genoeg mee moeten nemen, dat vele illusies, die je over jezelf hebt gekoesterd, als sneeuw voor de zon verdwijnen.

En als je de regels van esoterische zelfbeschouwing eerlijk en zonder voorbehoud toepast, kom je meestal ook tot de konklusie: als mens sta ik een stap boven de apen, maar een grote stap zal het wel niet geweest zijn .....

Ik basef, dat dit laatste nogal hatelijk klinkt. Maar is het daarom minder waar? Men beweert, dat apen apen altijd anderen nadoen. Ga eens na hoe de mens meestal aan de voor hem belangrijke maatstaven van het leven komt? Hoe hij het juiste gedrag enz. vaststelt? Dat blijkt bijna altijd weer gebaseerd te zijn op het naäpen van anderen.

Men stelt trots, dat de mens verstand heeft en een redelijk wezen is. Maar als je eerlijk naar de binnenkant ziet, schrik je, wanneer je ziet, hoe het denkvermogen verroest is door weinig gebruik en zelfs de rede onder emotionele spinnenwebben verborgen ligt.

Een negatieve benadering? Ik ben het met U eens. Maar dat is nu juist het gehele probleem: Vooral bij het begin van een eosterisch streven moet je jezelf in waarheid durven zien en dat is, t.a.v. je pretenties, altijd negatief.

Heel vaak denk ik aan de mens als een oude steen. U weet wel, zo een stuk puin, dat men uit een muur gebroken heeft. Deze denkende mens steen zegt nu: ik weet, dat ik een steen ben en heb toch werkelijk een heel behoorlijke grootte. Maar hij beseft niet dat hij, voor hij ooit nog weer een deel van een muur kan worden, eerst stevig afgebikt moet worden.

Je moet als mens een hoop onnodige dingen verliezen, om uiteindelijk de essentie van je eigen wezen te kunnen be-grijpen. Dan pas kun je meer positief gaan worden.

Maar ook dan zijn teleurstellingen niet uitgesloten. De puinhoop, die alle bijkomstigheden aan het verliezen is, heeft misschien altijd gedacht, dat hij een sierornament was en na het verlies van alles, wat geen werkelijk deel is, moet hij tot de konklusie komen, dat hij maar een eenvoudige kakissteen is, alleen goed om gebruikt te worden in een spauwmuurtje. - Een zachte steen dus - .

Aan de andere kant leer je wel beseffen, dat ook spauwmuurtjes van belang kunnen zijn, dat ook die vaak een uitgesproken en belangrijke functie in een bouwwerk kunnen hebben.

Zeker is, dat je eerst, wanneer je de werkelijke inhoud en waarde van eigen wezen erkend hebt, kunt bepalen, waar je passen moet, waarnaar je werkelijk streven moet in het leven. Dan pas kun je werkelijk streven naar harmonie, omdat je nu pas weet, op welke manier je harmonisch kunt zijn.

Sommige mensen werpen zich op de eosterie, omdat zij hoger willen stijgen. Maar met een fles jenever kun je ook de hoogte krijgen en dat wil nog niet zeggen, dat je hoger zit dan eerst. Je bezighouden met esoterie, hoe intens ook, betekent niet zonder meer, dat je werkelijk ook maar iets verder bent gekomen.

Hoogvliegerij met allerhande mooie theorieën is onmogelijk en helpt je niet je doel te bereiken. Harmonisch zijn, bewust worden enz., in esoterische zin komen in wezen altijd weer neer op een besef krijgen voor werkelijke persoonlijkheid, een harmonie vormen met je wereld, waardoor eventueel dan weer een harmonie met de hoogste waarden in eigen ik mogelijk wordt.

Misschien vindt u mij, zoals vele anderen, eigenlijk maar wat cynisch en eigenaardig. Ik weet wel, dat ik zo lijk en misschien soms ook ben. Ik besef het van mijzelf en dit alleen is voor mij reeds een groot voordeel. Maar wanneer ik de mensen bezig zie, die zoveel mooie woorden kennen en zo positief spreken, dan lijkt het mij steeds weer toe, dat zij innerlijke alle mooie woorden op een rij zetten en zichzelf zitten te bepreken. Waarop zij deze innerlijke processen onmiddellijk op papier zetten en dan tegenover de buitenwereld gebruiken als bewijs voor eigen heiligheid. Mogelijk is dit voor hen een teleurstelling: De beste predikers op aarde waren eigenlijk allen maar gemene mannetjes - een enkele uitzondering misschien daargelaten.

Onthoudt dus, dat u uw eigen denkwijzen en visioenen nooit kunt hanteren als een bewijs voor uw persoonlijk gestegen zijn, bewuster zijn e.d.

Je kunt niet zeggen : Ik ben esoterisch verder gekomen, wanneer er naar buiten toe niets van je innerlijke bereikingen doorschijnt.

De ware mens, die zichzelf heeft erkend, is als albast: in hem brandt de vlam van besef en harmonie en door zijn wezen straalt dit uit, een zacht licht verspreidende over de wereld, waarin hij leeft.

Mooi gezegd, vindt U niet en zo positief hé ? Maar wat is dan dat albast helaas zeldzaam. Het komt niet veel voor.

Ik zou dan ook van mijn kant nog enkele korte opmerkingen willen maken over de esoterie : Esoterie berust op de zelferkenning van de innerlijke mens. De innerlijke mens wordt, voor de mens in de wereld, het gemakkelijkst kenbaar door haar te zien als de motiverende factor van de uiterlijke mens.

Zoals geschreven staat: aan de vrucht zult gij de boom kennen. Wat op het eerste gezicht pijnlijk moge lijken, maar aan de andere kant zoveel mogelijkheden van positieve erkenning inhoudt, dat je er m.i. best vrede mee kunt hebben.

In de tweede plaats: mensen, die spreken over het bereiken van harmonie in zichzelf, moeten daarbij niet vergeten, dat een dergelijke harmonie alleen bereikt kan worden, wanneer zij ook kan worden uitgedrukt als een harmonisch benadering van de wereld rond je.

In de derde plaats: naarmate je meer woorden van nade hebt om jezelf je innerlijke bereikingen duidelijk te maken, heb je in werkelijkheid minder innerlijk bereikt.

De medemens is misschien niet het doel van ons streven, maar is hij blijft toch de enige toetssteen, die wij kunnen gebruiken om het gehalte van onze eigen bereikingen te erkennen. Zo zal ons elke innerlijke bereiking en erkenning eerst werkelijk duidelijk worden van uit ons besef voor en onze benadering van de medemens.

Ten laatste: God leeft ongetwijfeld ergens in ons. Wanneer wij echter God alleen in onszelf zoeken, zijn wij steeds meer geneigd onszelf ook als God te zien. Wanneer wij echter God buiten ons zoeken, worden wij overstelpt door de bewijzen van zinrijkheid in ons bestaan en eerst hierdoor komt voor ons duidelijk de god in ons tot uiting.

Het is beter, dat de God in ons tot uiting komt, dan dat wij blijven proberen hem innerlijk te bereiken, zonder hem de kans te geven zich ook aan ons te manifesteren.

Hiermede heb ik dan kort - en naar ik hoop ook redelijk zakelijk - uitdrukking gegeven aan enkele van mijn meningen omtrent de esoterie.

U weet, dat ik geen geboren esotericus ben. Maar volgens mij wordt geen enkele mens als esotericus op aarde geboren. De doorsnee mens, die geboren wordt, is daarna zodanig exoterisch van aanleg, dat zijn eerste bewegingen steeds weer op grijpen zijn gericht. Meestal blijft men als mens ongeveer hetzelfde doen, misschien niet zo opvallend meer, maar je blijft grijpen tot het laatste ogenblik. Dan word je opeens bang voor de dood, omdat je dan niet meer weet, waar je je aan vast moet houden.

Grijpen is dus menselijk. Maar ik geloof toch, dat wij pas waarlijk menselijke inhoud en waarde krijgen, als wij voor het grijpen naar een begrijpen in de plaats leren stellen.

Probeer dus jezelf te begrijpen en zoek steeds meer begrip te krijgen voor alles rond je. En nu wil ik alleen nog een paar van mijn definities gaan spuien. Daar heb ik tenminste zelf ook plezier in.

Een hoogstaande geest is iemand, die van woorden een gestoelte heeft gebouwd, waarop hij zich boven de menigte denkt te verheffen. Daar hij zich echter zelden aan zijn eigen woorden houdt, duurt de illusie voor anderen zelden lang.

Innerlijk bewustzijn wordt over het algemeen verward met zelfverheerlijking, daar degenen, die werkelijk van zich bewust is, ook in uiterlijke dingen zichzelf blijkt te kennen en te begrijpen. Maar degenen, die over hun bereikt innerlijk bewustzijn spreken, roemen zichzelf wel, maar geven van het laatste maar zeer zelden enig blijk.

De grootste macht, die je ooit kunt verwerven, is het absolute gezag over jezelf. Het kost echter veel moeite zover te komen en vergt minder offers dan het verwerven van macht over anderen. Daarom wordt gezag over het ik op aarde dan ook maar zelden uitgeoefend.

Indien U wilt, moogt u nu zelf woorden geven, waaraan ik dan op mijn manier ook nog een omschrijving vast kan knopen.

H e l d e r z i e n d h e i d : indien werkelijk: het zien van trillingen, die de meeste mensen ook wel waarnemen, maar waarvan zij de betekenis in hun bewustzijn verwerpen.

In vele gevallen echter een behoefte aan belangrijkheid, die zich uit in visioenen, die slechts zelden enige waarheid in zich dragen.

V e r t r o u w e n : Datgene, wat je van een ieder pleegt te vergen, maar slechts weinigen zult willen geven, omdat de mensen, die van anderen vertrouwen voor zich eisen, meestal zichzelf niet kunnen vertrouwen.

S p i r i t u a l i s m e : De godsdienstige benadering van het spiritisme, waarbij het feitelijkheid van een voortbestaan na de dood veelal overschaduw wordt door de behoefte van de mensen aan de mogelijkheden een uitleg te geven, die voor hen volgens eigen behoeven en besef zo gunstig mogelijk is.

B r o n v a n l i c h t : al datgene, waarin wij een waarheid erkennen, die belangrijker en groter is dan wijzelf menen te zijn. Want zodra wij iets aanvaarden als groter dan onszelf en toch erkennen, dringt het in ons door, werkt in ons en geeft ons de mogelijkheid meer in waarheid bewust te worden van onszelf.

D e v i e r h o e k e n d e r a a r d e : Een voorstelling stammende uit de tijd, dat men van de aarde nog een onafgerond besef van eenheid had. Tegenwoordig zegt men dat de aarde rond is, maar weet haar slechts in stukken en brokken te erkennen.

N i e t s : datgene, waaraan op aarde de meeste woorden gewijd worden, zij het, dat men er dan een andere naam aan pleegt te geven.

F a t a M o r g a n a : Een luchtspiegeling, die door warmte veroorzaakt wordt en vaak de illusie van werkelijkheid geeft. Daarom in feite de stoffelijke weergave van maya, waarbij de mens zijn wensen vaak zolang als een activiteit op aarde projecteert, dat hij ze meent te zien als vervulde werkelijkheid.

H e r f s t : het jaargetijde waarin de bladeren vergelen en vallen. Het jaargetijde dus, waarin ook de eerste Eva reeds krampachtig zocht naar een nieuwe garderobe.

B e d r o g : over het algemeen een waarheid, die zo danig wordt voorgesteld, dat een ander hem anders begrijpt dan hij in werkelijkheid is.

V o l k : een verzameling van individuen, die zoveel individualiteit ontberen, dat zij zich als eenheid gedragen zonder dit ooit in werkelijkheid te zijn.

E e u w i g h e i d s w a a r d e : elke waarde, die zozeer deel is van het ik, dat zij verder reikt dan de beperkingen van menselijk stoffelijk bereiken, denken en handelen.

T e l e v i s i e : een kastje, dat over het algemeen bij de mensen eerst werkelijk enthousiasme wekt, wanneer er voldoende geweld te zien is.

D o l l e M i n a : een vrouw, die zozeer van haar eigen rechten overtuigd is, dat zij de rechten van anderen wel eens veel lager aanslaat dan de werkelijkheid toelaat, zo zichzelf ontrechtende in de publiciteit, ondanks het feit dat zij mede voor anderen recht zoekt.

D e f i l o s o f i e v a n e e n m a r s k r a m e r : De erkenning der werkelijkheid van het leven, zodanig uitgedrukt, dat je nog net geen bonje kunt krijgen.

E s o t e r i c u s : een mens, die zoekende naar een innerlijke werkelijkheid, de totale werkelijkheid, die in en buiten hem bestaat, misschien zal leren kennen en zo de werkelijkheid van eigen tijdloos bestaan misschien eens zal leren realiseren.

C l o w n : iemand, die de droevige feiten van het leven zodanig overdreven pleegt te etaleren, dat de mensen er om lachen, ofschoon zij zichzelf daarin toch wel herkennen.

B e w u s t w o r d i n g s p r o c e s : iets, waar je je gehele leven aan zou moeten wijden, ofschoon de meeste mensen proberen het af te doen in zo nu en dan 5 minuten vrije tijd, die zij toch over hebben.

K a b o u t e r s : officieel baardige mannetjes, tegenwoordig met de andere sekse aardig uitgebreid, die zich in deze tijd bezig houden houden met het verkondigen van alternatieven voor de werkelijkheid, die even weinig werkelijke inhoud en waarde bezitten als de stellingen van het esestablishment.

Establishment: De gevestigde orde, die zich zozeer zelf bewondert, dat zij niet meer in staat is haar eigen falen te beseffen.

S a t i r i c u s : Een mens, die de dwaasheid van het leven zodanig weet uit te drukken, dat zij door anderen wordt erkend, zonder dat zij ook als zodanig door hen wordt ondergaan.

W i t t e B r o e d e r s c h a p : gemeenschap van geest en stof, gewijd aan de ontwikkeling van de mensheid en geremd door eigen vtoegere menselijkheden bij de uitvoering van vele besluiten, die toch werkelijk noodzakelijk zijn.

En dat was het dan voor vandaag. U vindt het toch ook genoeg? Ja?

Goeden avond dan.

(gespatieerde woorden werden

-0-0-0-0-0-0-0-

uit de zaal gegeven.)

d.d. 18 september 1970